

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

társadalmi és közgazdasági hetilap,

„Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönya.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

Előfizetési ár:

Egyszékre 6 kor. fél évre 3 kor. egy évre szám 20 fillér.
Előfizetési pénzek és reklamációk Hirschl N. könyv-
kereskedésébe küldendők.

Felolvasó szerkesztő:

SINKOVICH ELEK

Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Az iratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények s
lap szerkesztésükhöz küldendők.
Hirdetési díj: 4 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 20 fillér,
hosszabbiról hirdetésnél soronként 12 fillér.
Nyitóliter petitsora 50 fillér.

Halottak napján.

Tiszta gyász, magasztos fájdalom járja át lényünket, midőn járunk kint a halottak kertjében, melyben fényesen ragyog a szeretet világa, kis síron, nagy síron, kriptákon egyaránt. Megragadóan szívhez szóló az a láng, melyet a sír fölött gyújtunk az emberi szeretetnek, melynek nem vet véget a sírhalom, mert tart azután is és a fájdalommal párosulva megnesemesíti a szíveket. Óh nem halt meg egészen az, akit szerettek ideként a síralom völgyén. A temető hideg, síváj éjszakájába bevilágít és bemelegít a szeretet fénye, melyet dobogó szív érez a halott szív iránt s ez a szeretet áttör a göröngyön, le a koporsóig és megilleti a halottat.

De ki is tudná szavakkal elmagyarázni a sejtelmes érzések tengerét, mely halottak napján a szereteteink kivilágított, feldisznított sirja fölött zug körül bennünket.

Nemesebbek és jobbak vagyunk halottak estéjén, midőn járunk künn

a temetőben; mert midőn egy érzés, egy kötelesség tudata szólít ki bennünket a halottak kertjébe, semmi profán érdek nem mozdul meg bennünk, mert hisz a halottaktól nem várhatunk semmit és tartani sem kell tőlük. Tiszta önzetlenség az, a mely halottainkhoz visz és a legforróbb, legbeesületesebb könyveink azok, melyeket a keresztek tövében hullatunk.

Gyönyörű ünnep a halottaké. Aki meghagyta nekünk az ünnep tartását, az nemcsak hogy szerette az emberiséget, de ismerte és hit, bizott benne s főleg jónak tartotta. S egy nagy cél lebegett előtte: lehozni egy napra a halandó ember elé a tulvilágot, hogy lássa és higgyen benne. Egy éjszakára kizökkenteni az anyagi javakért és kéjeikért viaskodó tömeget a földi élet megszokott jármából és kiszólítani a halhatatlanság előcsarnokába, hogy lássa, hogy nem mulik el minden azzal a hanttal, mely a koporsóra hullik, hanem van egy hatalmas, fölötté álló erő, mely kihát a

síron túl és az élt a halotthoz vonja ellenállhatatlanul: a hit és szeretet.

Nem a vigasztalan gyász ünnepe, nem a gyötrelmes fájdalom napja ez, hanem egy gyászé, amely magasztos és a tulvilág reményével tölti el, egy fájdalomé, amely szent és a mely a legkedvesebb nekünk.

Hűséges kifejezője a sírhalmokon lobogó tűz a világitó, melegítő szeretetnek, mely az emberiség szívében él és amely nem hagyja elromlani a világot. S ezért megnyhül, megvigasztalódik halottak napján még az ember is, akivel rosszul bánik az élet és gondok, szenvedések közepette zarándokol ki a sírok fényességének estéjén a temetőbe. Mert amint látja maga előtt a szeretet által feldisznított halál birodalmát, a mint ül a sír fölött, melyet öntöz könnyeivel, minden benyomásnál erősebb lesz benne a tudat: hogy ne félj, hisz akármilyen lenne is a sorsod, akár a gyönyörűségek folytonos láncolata, akár a szenvedések, mégis csak ide fogsz jutni te is és vége lesz mindennek;

TÁRGYA.

Kiábrándulás.

Nem mondta senki, mégis tudtam,
Hogy nem feleléd engemet
Nem mondta senki, mégis tudtam
Hogy a szívem még a tiéd.
Néhány év óta nem beszélünk,
Csak hébe-hóba jött egy hír
Nem tudta senki; hogy titokban
Szívünk első szerelme sír.

S félek, csalódni fogsz majd bennem.
A régi én már nem vagyok
Hajamban itt-ott ősz szál csillog
S lelkem úgy megváltozott.
S félek, te sem vagy már a régi
S ez fáj. Kérdem szívem: „M. bánrt?”
És ez felel: „Nem ezt szeretted
Nem ezt, hanem egy más leányt!”
ERDŐSI DEZSŐ.

A találkozás.

Megnyit a kórház kapuja. Egymásután, csendesen lépdelték ki azok, akiknek egy része megújodott reménnyel nézett az életelő, a melyet

a tudomány hosszabbított meg számára. De csüggedten ballagtak azok, akiknek fákó arcán az a fásult kérdés rögzítte meg: „Mire jó ez?” „Miert ártottatok magatokat a végezt dolgába, a mely immár befejezést akart adni az én nyomorúságos letémnek?!”

Ősz derekán volt. A kériheletlen himlőjárvány últe orgiáját. A hol nem számolhattok le véggé a kiszemelt áldozattal, ijeszítő bélyegét hagyta egy-egy fellábat beteg ábrázatán annak a tusanak, a mit egymás ellen viltak.

Egy fölötté szegényes külsejű nőt is utabocsátottak, a ki után, mely szánakozással nézett a kórház személyezre. Voltak, a kik életének különböző fázisából ismerték. Valamikor, évek előtt ünnepelt szépség volt. De fordult egyet a sors keze és rohanvást hengeredett le vele a nyomorúság lejtőjén.

Majdnem valamennyi fölálladt betegnek volt valskije, a ki örömmel üdvözölte az életbe visszatért családgot és gyöngöden támogatva vezette otthona felé. Csak éppen ennek az asszonynak nem volt senkije. Egy imbolygott előre, mint egy kiszáradt kőregel: „Hát még tovább kell ezipnem a keresztre?”

Koldulási engedélyt adtak kezébe, mert a betegség a mellett, hogy kulcsein ijeszítő nyomokat

hagyott, munkaképtelenné tette.

Egyebekben ez a nő azelőtt se tudott dolgozni. Nagy ideig nem is volt szüksége; később pedig tehetetlenül hunyázkodott meg a rajta-tört nyomor előtt.

— Na, öreg vigyázzon; szólit a kapus, amellek kitépő vak koldushoz, ne hogy ismét a koscsik alá kerüljön. Bizony, bizony ez öreg Nendorf bankár is többet tehetett volna érte, minthogy kizitette az ápolási díjat, mikor az ő hintója okozta a szerencsétlenségét. De hát ilyenek ezek a gazdaság emberek!

A nő visszafordult a név hallatára. Óh, mert jól ismerte azt a nevet. Sok év előtt, a mikor még szép, na nyon szép volt.

Őszöntserleg megfogta a vak koldus karját.

— Ugy, ugy, jó asszony, támogassa az öregtet. Ennek sücs senkije, mint magának.
Készséggel engedelmesskedett.

Vezette utczáról-utczára az aggastyánt; mint-ha csak rendeltetésének tenne eleget.

— Közönöm, köszönöm, gyermekek. De jó is ön. Hogyan került erre a helyre? Kere finomságáról ítélvé, arra következtettek, hogy ön nem lehet sorsosa ezeknek, kikől most bucsut vett.

— Nem; felelt a nő érczetlen hangon, ez a kéz nem ér föl azokéval, a kik dolgoznak. Igaza

Ferencz József keserűvíz

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

egyenlő leszel azzal, akit irigytől és akit gyűlölettel. És a halál tudata vigasz és remény a szenvedőnek, megnyugvás a boldognak. Halottak estéjén közvetlenül látjuk magunk előtt a Véget, de az nem borzalmas, nem ijesztő, hanem enyhületes és megnyugtató.

A gőgös, a büszke, a hatalma fokozott tudatában levő embernek nagy intés a halottak estéje. Látja, hogy ő is csak olyan, mint az utolsó napszámos sirján lobogó hitvány méces: kiég és kialszik, elvész nyomtalanul a nagy mindenségben, amelyhez képest törpe és kicsinyes a legnagyobb ember is.

Ti hatalmas és ti nyomerultak: menjetek ki halottak estéjén a temetőbe és imádkozzatok és higgyetek. A bölcsőben, a koporsóban és az Ur színe előtt egyformák vagytok . . .

Gazdasági előadások.

Gazdakörünk kérelmére Barna Balázs gazd tanár Csáktornyaórl okt. hó 26-án előadást tartott a muraszombati r. k. iskolában. Az előadás rövid kivonata érdekes és gyakorlati tartalmánál fogva alább közöljük kivenetileg, hogy azok a gazdatisztaik is oktanak belőle a kik nem voltak jelen eme tartalmas előadáson. Előadó tanár ur ígéretet tett, hogy a tél folyamán még több előadást fog tartani, mint ezuttal is szives tudomására hozunk gazdatisztainknak a kérjük már előre tömeges megjelenésüket.

A gabona üszög és aranka elleni védekezés.

Alig van ma már olyan gazda, a ki a buza vetőmagját a vetés előtt egy vagy más módon né pázcolja, de viszont nagyon sok van olyan, aki a pázcolással nem annyira hasznót mint inkább kárt csinál. — Majdnem minden vidéknek más-más pázcolási módja van s az ottani gazdák szigorúan ragaszkodnak ahhoz s nem szívesen mennek bele az újításokba. — A tudomány folytonosan balad mindig újabb-újabb dolgokról hall az ember, a melyek a régiéknél jobbak vagy olcsóbbak. Az is igaz, hogy ezek nem mindenike felel meg a várakozásnak s a gazda nagyon okosan teszi ha

megvárja míg az arra hivatott közegek kipróbálnak egy új anyagot s csak akkor kezdi alkalmazni — A magpázcolásra is ajánlunk mindenféle szert, a melyek nagyrésze rossz és drága, hanem azért a reklám nagy dobja minden jót elmond róla. Nem akarunk itt most ezekkel az új szerrel foglalkozni csak a rendes rézgáliczossal dattal való pázcolás egy gyakorlati módjára hívom fel gazdatisztaim figyelmét, a melyet a m. kir. állami növényéget és kórtani állomás kipróbált s teljesen megelégedéssel talált.

Egy közönséges fa edénybe (félfeleket deszka hordó) lemérünk 100 liter vizet. Ebből egy pár literjét (4—5 liter) kivéve felforraltjuk egy csopért fazékban s a forró vízbe 1 kg. kékkövet (rézgálicz) teszünk, a melyben az rövid idő alatt elolvad. Akkor az egészet visszatöltjük a kádba egy kavaró fával jól elkeverve. Így van nekünk 100 liter 1% rézgálicz oldatunk. Egy kétlédli vossz-kosarat olyan nagyot, a melyik a kádba könnyen beletér valami ócska ponyva vagy zsákdarabbal kibelelünk. Ha nagyobb mennyiségű magot akarunk pázcolni, két ilyen kosár kell.

Most a vetőmagból 10—15 literre a kosárba teszünk s a kétfelédli fogva a kádba a víz alá merítjük. Az ép és jó esztetése mag a kosárba maradt a víz alatt is enigszűz, pelva szem, könnyű gyomnyagvak a víz színére kerülnek s honnan egy szite darabbal lemerjük. (A kosarat nem szabad gyorsan a víz alá nyomni, mert míg s mag meg nem mevesedett, a víz színre uszik. Jó ha egy kis folyadékot eresztve a kosárba a magot közel megkeverjük, hogy megnevedesedjen.) Aztán a kosarat felemeljük úgy hogy a szélei a vízből kúnn legyenek, de a magot borítsa a folyadék s egy másik munkás a két keze között erősen mossa és megdörzsi a magot körülbelül 1—2 perczig. Így a mag szőrös végén levő szűzöghozást a folyadék a elpusztítja. Aztán a kosarat egészen kiemeljük a vízből s részesen a kád szélére helyezve hagyjuk lecsávozni a magjából. — A kád mellé teszünk két fadarabot s a megmosott maggal telt kosarat ráhelyezük. Vessük a másik kosarat a mag azzal dobozunk, az első lecsávoztot s napos vagy szélös helyen kiterített gyékényre vagy ponyvára vékonyan eltergetjük a magot. — Ez pár óra alatt megszárad, zsákba merhető és vethető.

A pázcolás előnye, hogy az üszög feltételeitől elpusztul, a mag esztetése nem szenved s ugyanolyan mennyiségűt kell belőle vetni, mint a pázcolatlan magból, mert nem durvult meg. Ha eső jött nyugodtan csomoba hagyhatjuk, mert nem fog megromlani, a mit másféle pázcolásnál nem lehetünk meg.

A pázcolt magot mindig tiszta szálla kel' merni, mert arégi csak belső felületete van üszög' gel s a már megtisztított mag ismét üszögös lesz,

Ezt akartam a magpázcolásról t. gazdatisztaim tudomására hozni, ajánlja az egynemű és könnyű eljárást megismükbe.

A másik dolog az aranka irtása. — Here földünk e veszedelmes ellenségét évről-évre nagyobb károkat okoz a az eddigi irtási módokkal rendszeren kipusztítottak a herét is és így a mennyi hasznót, annyi kárt is tettünk. Mindezek elkerülése s a munka sikere miatt ajánlom az alábbi irtási módot, a mely több helyen kipróbálva kitünően bevált.

Májusban az első kaszálás előtt szorgosan átviszágjuk a herést s ha találunk benne aranka földet, alkalmas módon megjelöljük. — Aztán a föld szélétől még egy lépésnyit hozzászámitva lekaszáljuk a herét jó napos időben s mikor megfogyadt ponyvába gyűjtve elhordjuk. — Azért így mert ha az arának herét elhullatjuk, még több aranka földet csinálunk. A lekaszált részt jó arasznyi vastagon behintjük friss, tiszta lótrágyával (szalmának nem szabad közötté lenni) s úgy hagyjuk 8—10 napig. Aztán összegyereblőjük a magját a heréből elhordtuk. A lótrágya alatt az aranka teljesen kipusztul, míg a here megmarad és még szobben diszult. Feltétlenül május végén vagy június elején kell végezünk e munkát, mert későbbben az aranka már virágozni kezd s akkor nem lehet kiirtani, mert a magról tovább szaporodik.

Ajánlom ezt az irtási módot a t. gazdaközönség figyelmébe, azt hiszem egyszerű kísérlet mindenkint meggyőző hasznos voltáról.

Barna Balázs,
g. s. tanár.

Helyi, vármegyei és vegyes hírek.

— **Kinevezés.** Vörös Lajos rashedigköt r. k. ut. iskolai osztálytanító a vallás- és közoktatásügyi miniszter a kozmai állami iskolához tanítóknak kinevezte.

— **Községnevelőintézet.** Mindazok, kik felejtették atyám halálakor részvétüket bármilyen módon fejezték ki és a ismételen megjeleni szivesek voltak; fogadják ez uton a legáltalásabb köszönetemet. Csicsár János.

— **Ritka vadászati eredmény.** A vashidokúti erdőben a minap tartott vadászat alkalmával ifj. Vogler József egy szép nagy vadmacskát lőtt.

— **Figyelmeztetés.** Közledek a gyümölcsfák kártételeinek elője, miért figyelmeztetjük gazdatisztainkat, hogy a tólkai fásiskolában a június elején kezdődik a csemeték előadása. Gazdaköri tagok drbját 15 krért kaphatják. Így fadjának a díjazásot kisorsolt 200 drb ottványt is az utalványt előmutatóknak. Kérjük továbbá a lev. tag urakat, hogy a hátrolékos tagdíjakat beszedni sziveskedjenek, mert a szokásos naptárt csak ügyrendelhetjük meg, ha a tagdíjak rendszeren befolyóknak.

A muraszombati gazdakör. — **Fontos határozat.** Elvi jelentőségű és nagy fontosságú határozatot hozott a közigazgatási bíróság a gazdáknek cseledekkel szemben, ezek betegebbé alkalmával fennálló kötelezettségükre vonatkozólag. Egy konkrét esetben ugyanis kimondotta, hogy a gazda cseledeje után minden esetben tartozik a korházi költséget 30 napon át fizetni. Fennáll tehát a gazdáknek ezen kötelezettsége még akkor is, ha cseledek a korházbá szállhat megelőzőleg már a lakásán gyűjtötték és pedig tekintet nélkül arra, hogy az otthon való gyűjtésköztes mennyi időt vett igénybe. Ez elvi jelentőségű határozatot a közigazgatási bíróság azzal indokolja, hogy az 1898. évi 21. t. cz. 5. §-a a gazdát a korházi költség viselésére kötelezi. Nem tekinthető tehát e kötelezettség teljesítésének a határozat szerint az a körülmény, hogy az illető cselede már megelőzőleg rendszeres ápolásban részesül, de nem korházi ápolásban. Ez a határozat is nagy mértékben ösztönözi a gazdákat arra, hogy cseledekkel minél előbb beérassak az Országos Gazdasági Munkás és Cseledekgépenzárta, mert ez esetben akár saját lakásukon, akár a korházban ápolattak cseledek, a felmerült költségeket csak előlegezniük kell, mert a pénztár, ha a cselede nem a gazda hibájából érte a baleset, ezen költségeket mindenkor megtéríti. Saját magán segít fel az a gazda, a ki cseledeje a munkáspenztárnál biztosítja.

— **Álom-e vagy való.** Csiz Miklós vizlelve lakos szomorú keppel állított be a csendőrséghez és panaszkodta, hogy a midőn a viziendőt korcsmáros a záróra elővetkezésekor őt és az ott volt Bokán Mihályt, Hajduján Mihályt és Istvánt elküldte a korcsmából társai könn megátáradták, megverték, miközben a nála volt vászon és serpenyőt elvett. A panaszttevő emberen holmi

van, jó öreg: nem vagyok sorosok. Olyan kék ez, a melybe ezeket raknak, a mig tulajdonok szép; de a mely meg kenyerőt se tudja megkeresni, ha rá: orul.

Az öreg egész lényében összerázkódott. Soká nem szót egy hangot se; de az asszony csak vezette. Kértek a Duna partjára. Ott az első rakparton most sokadalom van.

Megkezdte tevékenységét az öreg. Oh, mert ő nem koldul. Megszólítja a filléret, a mik kalapjába hullanak.

Ismét megszólalt: — Lásd, én dolgozom. Itt a hangszereim. Régi hó barátom; a hegedűm. Huszoneg, harmincz év előtt ez volt a kenyér keresőm az opera zenekarában. Egy rettenetes izgalom folytán elvesztettem szememvilágát és elvesztettem állásomat. Oh, nagy izgalom volt az! Nem volt senkim, csak az egyetlen lényom. Imádtam ezt a gyermekemet. Hát egy este, mikor az operából hazamentem, őresen találtam a fészkeket. A madárnokom kirepült. . . Szép volt. Sok kiseres környezete. Nem bír ellentánni. Oh, ez rettenetes este volt! Másfél év legtegem élet és halál között. Mikor teletörtém megváltoztattam a nevemet is, hogy rám ne akadhasson többé az a beseiten; mert az lett! Kezembem vettem egyetlen kipróbált barátomat, a hegedűmet, és úgy szerzem össze a filléret, a melyek valaha biztosítani fogják öregeségét annak a könnyelmű teletörtémnek.

Ez lesz a hagyatékom a hálátlan lényom számára. Mert még úgy hiszem, jó módban él, de eljön az idő, a mikor rászorul a buzzer kor-

nára, amit az öreg vak ember, a koldusokra jutott edes apa kigorgatott össze számára. Már a végrendeletem is készen van: „Egész vagyonomat, kerek 20000 koronát, leltéjre, Bánd Máriára hagyományozom.

Göröcsben fordult be az asszony öt ujj a koldusai engedélybe, a melyet kezében szorongatott; a mely Bánd Mária nevére szolt.

Elfojtotta a már-már kitört sikolyt. Reszkető hangon vett búcsút a világtalantól. Ittán rebegte: — Iszen veled.

Ment, ment előre. Lenn a összekötő hídon tal egy perczre megállt Bánd Mária, a ki sok szögyennel, sok nyomorral meg birt küzdeni; De ez a találkozás összetarté telki erejét.

Megszólalt az öreg koldus hegedűje. Szivrepesztőn sirnak a hurek.

Szaporán hulltak a fillérek a vén koldus ka lapjába. Szaporodott a Bánd Mária vagona.

Pedig Bánd Mária már nem vallya ennek hasznát.

De hisz csak egy ismeretlen holttestét veti majd fel a Duna hulláma, ott valahol a távoiban.

KÖVÉR ILMA.

